

BUKOVINIAN STATE
MEDICAL UNIVERSITY

БУКОВИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ȘTEFAN CEL MARE
UNIVERSITY
OF SUCEAVA

СУЧАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМ. ШТЕФАНА ЧЕЛ МАРЕ

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ СУСПІЛЬНИХ НАУК ТА ІСТОРІЇ МЕДИЦИНИ

AKTUALINI PYTANNIA SUSPILINIH
NAUK TA ISTORII MEDITSINI
(APSNIM)

CURRENT ISSUES OF SOCIAL
STUDIES AND HISTORY OF
MEDICINE

АКТУАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ
ОБЩЕСТВЕННЫХ НАУК
И ИСТОРИИ МЕДИЦИНЫ

ENJEUX ACTUELS DES SCIENCES
SOCIALES ET DE L'HISTORIE DE
LA MEDECINE

Спільний українсько-румунський науковий журнал
Joint Ukrainian-Romanian scientific journal

2022, 2 (34)

*Журнал засновано в 2013 р.
Перереєстровано 27.07.2015 р. у Міністерстві
юстиції України (Свід. № 21495-11295ПП – Сер. КВ)*

*Journal started publishing in 2013 year.
Re-registered in the Ministry of Justice of Ukraine
27.07.2015 p (Cert.of registr. № 21495-11295ПП – Ser. KB)*

*Журнал включено до Категорії "Б" Переліку
наукових фахових видань України з історичних
та філологічних наук (Наказ МОН України № 409
від 17.03.2020р.).*

*Journal is on the List of Scientific Professional publication
of the Ministry of Education and Science of Ukraine
Category «B», entitled to publish main results of
dissertations in different fields of Historical sciences and
Philological sciences (order № 409 of 17.03.2020)*

Editors-in-Chief: Dr. of History, Prof. **Antoniý Moysey** (Bukovinian State Medical University)
Dr. of History, Prof. **Ștefan Purici** (Ștefan cel Mare University of Suceava)

Executive Editors: Dr. of Philology, Prof. **Antonina Anistratenko**, responsible for the electronic version of the journal
Ph.D., Assoc. Prof. **Yulia Rusnak** (Bukovinian State Medical University)
Ph.D., Assoc. Prof. **Larysa Shutak** (Bukovinian State Medical University)
Ph.D., Assoc. Prof. **Halyna Navchuk** (Bukovinian State Medical University)
Ph.D., Lecturer **Tetyana Nykyforuk** (Bukovinian State Medical University)
Dr. of History, Assoc. Prof. **Harieta Mareci Sabol** (Ștefan cel Mare University of Suceava)

Editors Assistants: Ph.D., Associate Prof. **Inha Tymofijchuk** (Bukovinian State Medical University)
Ph.D., Lecturer **Vasile M. Demciuc** (Ștefan cel Mare University of Suceava)

Executive secretaries: Lecturer **Uliana Kemin**
Responsible for the Bibliographic description of the references: **Svitlana Tulevska**

INDEXING: Index Copernicus – 73,78 (2016) | Infobase Index – 2,8 (2016) | MIAR – 2,8 (2016) | SRJIF – 3,98 (2017) | JICIndex – 0,110 (2017) | SJIF – 5,952 (2020)

Journal was registered in the international scientometric and bibliographical database Index Copernicus, Directory of Open Access Journals (DOAJ), Ulrichs Web, Erih Plus, Scientific Indexing Services, Index of Turkish Education, Infobase Index, World Cat, DRJI, MIAR, Root indexing, has published in database: Google Scholar, SCIARY (World Wide Science Educational Library), Scientific periodicals of Ukraine, CEEOL (Germany), e-library.

EDITORIAL BOARD:**SOCIAL SCIENCES**

History: Prof. *Onoriu Colăcel*, Dr. of History, Ștefan cel Mare University of Suceava (**Romania**); Assoc. Prof., *Serhiy Dobrshanskyi*, Ph. D., Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University (**Ukraine**); Assoc. Prof. *Gennadii Kazakevych*, Dr. of History, Taras Shevchenko Kyiv National University (**Ukraine**); Prof. *Michel Kerautret*, Dr. of History, Ecole des Hautes études en sciences sociales (Paris, **France**); Prof. *Zenon Kohut*, Dr. of History, Alberta University (Edmonton, **Canada**); Prof. *Anatoliy Kotsur*, Dr. of History, Taras Shevchenko Kyiv National University (**Ukraine**); Prof. *Oleksandr Kurochkin*, Dr. of History, M. Rylskyi Institute of Art, Folklore and Ethnology, Academy of Sciences (Kyiv, **Ukraine**); Prof. *Yuri Makar*, Dr. of History, Academician of the Ukrainian Academy of History, Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University (**Ukraine**); Senior Research Associate *Paul Meerts*, Dr. of History, Institute of International Relations Clingendael (The Hague, **Netherlands**); Prof. *Olimpia Mitric*, Dr. of History, Ștefan cel Mare University of Suceava (**Romania**); Prof. *Gheorghe Onișoru*, Dr. of History, Ștefan cel Mare University of Suceava (**Romania**); Assoc. Prof. *Nataliya Petrova*, Ph. D., I. I. Mechnikov National University of Odesa (**Ukraine**); Assoc. Prof. *Florin Pintescu*, Dr. of History, Ștefan cel Mare University of Suceava (**Romania**); Acad. *Stepan Pavliuk*, Dr. of History, Director of the Institute of Ethnology, Academy of Sciences (**Ukraine**); Acad. *Anna Skrypnyk*, Dr. of History, Director of the Institute of Art Studies, Folklore and Ethnology, Academy of Sciences (Kyiv, **Ukraine**); Prof. *Andrzej Wawryniuk*, Dr. of History, Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Cholmnie (**Poland**);

Philology: Prof. *Bertrand Badiou*, Dr. of Philology, Ecole normale supérieure (Paris, **France**); Prof. *Piotr Borek*, Dr. of Philology, Head of the Polish Philology Institute Krakiv Pedagogical University (**Poland**); Assoc. Prof. *Carmen Dărăbuș*, Dr. of Philology, Kliment Ohridski University of Sofia (**Bulgaria**); Prof. *Mircea A. Diaconu*, Dr. of Philology, Ștefan cel Mare University of Suceava (**Romania**); Assoc. Prof. *Evelina-Mezalina Gaur*, Dr. of Philology, Ștefan cel Mare University of Suceava (**Romania**); Prof. *Adam Falowski*, Dr. of Philology, Head of the East Slavic Philology Institute Jagiellonian University (**Poland**); Prof. *Roma Franko*, Dr. Of Philology, University of Saskatchewan (**Canada**); Assoc. Prof. *Anastasiya Lepetiukha*, Kharkiv national pedagogical university named after H. Skovoroda (**Ukraine**); Assoc. Prof. *Simona-Aida Manolache*, Dr. of Philology, Ștefan cel Mare University of Suceava (**Romania**); Chief Research Worker *Anna-Maria Sorescu-Marinkovich*, Dr. of Philology, Balkan Institute at Serbian Academy of Sciences and Art (Belgrad, **Serbia**); Prof. *Hanna Martynova*, Dr. of Philology, Bohdan Chmelnytskyi Cherkasy National University (Ukraine); Prof. *Ovidiu Morar*, Dr. of Philology, Ștefan cel Mare University of Suceava (**Romania**); Prof. *Mihaela Violeta Munteanu*, Dr. of Philology, Technical University of Cluj-Napoca (**Romania**); Prof. *Rodica-Măriora Nagy*, Dr. of Filology, Ștefan cel Mare University of Suceava (**Romania**); Prof. *Felix-Narcis Nikolau*, Dr. Of Philology, Lunds universitet (**Sweden**); Prof. *Antoaneta Olteanu*, Dr. of Philology, Bucharest University (**Romania**); Assoc. Prof. *Oleksandr Rak*, Ph. D. of Philology, Bukovinian State Medical University (**Ukraine**); Prof. *Nataliya Rusnak*, Dr. of Philology, Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University (**Ukraine**); Dr. of Filology, Prof. *Svitlana Shabat-Savka*, Ph. D. of Philology, Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University (**Ukraine**);

Philosophy: Prof. *Sorin Tudor Maxim*, Dr. of Philosophy, Ștefan cel Mare University of Suceava (**Romania**); Prof. *Diego Sanchez Mecka*, Dr. of Philosophy, National University of Distance Education (Madrid, **Spain**); Assoc. Prof. *George Neamțu*, Dr. of Philosophy, Ștefan cel Mare University of Suceava (**Romania**); Assoc. Prof. *Bogdan Popoveniuc*, Dr. of Philosophy, Ștefan cel Mare University of Suceava (**Romania**); Assoc. Prof. *Nina Zoriy*, Ph. D. of Philosophy, Bukovinian State Medical University (**Ukraine**).

HISTORY OF MEDICINE:

Assoc. Prof. *Carmen Cornelia Bălan*, Dr. of Psychology, Ștefan cel Mare University of Suceava (**Romania**); Dr. med. Dipl.-Psych, MBA, *Gerhardt Dammann*, Chief of Psychiatrische Klinik Münsterlingen and the psychiatric services Thurgau (**Switzerland**); Prof. *Alexander Fediv*, Dr. of Medicine, Bukovinian State Medical University (**Ukraine**); Prof. *Oleksandr Ivashiuk*, Dr. of Medicine, Bukovinian State Medical University (**Ukraine**); Prof. *Alfred Prits*, Dr. of Psychology, President of World Psychology Union Head of Psychotherapy and Psychoanalysis Institute in Vienna (**Austria**); Assoc. Prof. *Nadia Laura Serdenciuc*, Dr. of Educational Sciences, Ștefan cel Mare University of Suceava (**Romania**); Prof. *Viktor Tashchuk*, Dr. of Medicine, Bukovinian State Medical University (**Ukraine**); Prof. *Dmytro Tyntyuk*, Dr. of Medicine, Chisinau State University of Medicine and Pharmacy N. Testemitsanu (**R. Moldova**); Prof. *Bohdan Vasylevskiy*, Dr. of Medicine, Chief of Psychosomatik Institute (Warsaw, **Poland**); Prof. *Vasyl Cheban*, Dr. of Medicine, Bukovinian State Medical University (**Ukraine**).

Актуальні питання суспільних наук та історії медицини. Спільний українсько-румунський науковий журнал. Серія “Історичні та філологічні науки” || Current issues of Social studies and History of Medicine. Joint Ukrainian-Romanian scientific journal. Series “Historical and philological sciences”/ Редколегія: А. Мойсей, Ш. Пуріч. Чернівці–Сучава: БДМУ. 2022. № 2 (34). 121 с.

ISSN: 2311-9896; EISSN 2411-6181

The actual problems of world history, history of Ukraine, history of religion, ethnogenesis and traditional culture of peoples, archeology, philosophy, linguistics, literature and history of medicine are investigated in the journal. The journal is the international edition according to the sphere of extension and geography of the authors.

ББК 60я53+5г.я43

The journal is published in paper and electronic version with the resolution of the academic council of Higher State Educational Establishment of Ukraine "Bukovinian State Medical University" (Decision № 7. Date: 24.11.2022).

The authors are responsible for the selection, accuracy of given information, citations, proper names, geographical names and other data.

Publishing: 2-4 issues a year. Languages: Ukrainian, Russian, English, French.

Address: Ukraine, 58000, Chernivtsi, Heroiv Maidanu str., 3, Department of Social Sciences and Ukrainian Studies.
Tel.: (0372) 520871. **E-mail:** snim@bsmu.edu.ua; society@bsmu.edu.ua

The electronic version of the journal is available on the Web sites: <http://apsnim.bsmu.edu.ua>; <http://doaj.org> (DOAJ); <http://www.irbis-nbuv.gov.ua> (National V. Vernadskij library web-site); <http://e-apsnim.bsmu.edu.ua> (OJS); <https://journals.indexcopernicus.com/representative/issue/list> (Copernicus ICI).

**ІСТОРИКО-БІБЛІОГРАФІЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ
КАДРОВОГО СКЛАДУ КАФЕДРИ МЕДИЧНОЇ ХІМІЇ
(ПЕРІОД 1979–1985 РР)**Олеся ПЕРЕПЕЛИЦЯ, Михайло БРАТЕНКО, Ірина ДІЙЧУК,
perepelytsia.olesia@bsmu.edu.ua; bratenko.mykhailo@bsmu.edu.ua
diichuk.iryna@bsmu.edu.ua

Буковинський державний медичний університет, Чернівці (Україна)

**ІСТОРИКО-БІБЛІОГРАФІЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ КАДРОВОГО
СКЛАДУ КАФЕДРИ МЕДИЧНОЇ ХІМІЇ (ПЕРІОД 1979–1985 РР)**

Olesia PEREPELYTSIA, Mykhaylo BRATENKO, Iryna DIICHUK,

Bukovinian State Medical University, Chernivtsi (Ukraine),
ORCID 0000-0003-4912-3696; Scopus Author ID 57222552006
RESEARCHER ID L-5086-2016

ORCID ID: 0000-0001-6849-0948; RESEARCHER ID C-2682-2017

ORCID ID: 0000-0002-6078-0921; Scopus Author ID 57216869127

Olesya Perepelitsa, Mykhailo Bratenko, Iryna Diychuk. Historical and bibliographic study of the staff of the Department of Medical Chemistry (period 1979–1985). The article continues the work on the analysis of the main stages of the activity of the Department of General Chemistry after its merger with the Department of Biological Chemistry, in particular, the period from 1979 to 1985. **The purpose** of scientific research is to highlight the bibliographic data of specialists with chemical qualifications during the period of existence of the structural division called “Department of Medical Chemistry”, which was headed by prof. Kovtunyak M. A. **The relevance** of the study is determined by the need to eliminate the gap in the historical path of scientific and pedagogical personnel with chemical qualifications during their stay in the department of medical chemistry. **The method** of work is related to the analysis of historiographic publications, and archival materials and interviewing the employees of the department during the described period of work. The bibliography of specialists with chemical qualifications with at least 25 years of work experience at the educational institution is highlighted and the personal contribution of each to the development of the Chernivtsi State Medical Institute is specified. **Conclusions.** The biographical data of the teachers of the chemical qualification of the Department of Medical Chemistry of the Chernivtsi State Medical Institute in the period 1979–1985 are highlighted.

Keywords: Chernivtsi State Medical Institute, Department of Medical Chemistry, activities, bibliographic references.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. За результатами проведеного нами дослідження історичного шляху кафедри загальної хімії Чернівецького державного медичного інституту (ЧДМІ), згодом кафедри медичної та фармацевтичної хімії Буковинського державного медичного університету (БДМУ) можна умовно виокремити три періоди в її становленні та розвитку. Перший період (1944–1979 рр.) – становлення кафедри як окремого структурного підрозділу ЧДМІ, з яким пов'язано створення матеріально-технічної бази кафедри, формування кадрового складу, визначення напрямків наукової діяльності – описаний в попередніх наших роботах¹. Другий період (1979–2011 рр.) – діяльність кафедри в складі єдиного структурного підрозділу під назвою “Кафедра медичної хімії”, утвореного внаслідок об'єднання з кафедрою біологічної хімії. Цей період

висвітлений частково та однобоко. Третій період (з 2011 р.) – виокремлення внаслідок реорганізації структурного підрозділу під назвою “Кафедра медичної та фармацевтичної хімії”, діяльність якої буде нашим об'єктом досліджень у майбутніх роботах.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими та практичними завданнями. Наукові розвідки стосовно діяльності кафедри медичної хімії періоду 1979–2011 рр. містять багато прогалин, особливо неописаними є біографічні дані щодо науково-педагогічних кадрів хімічної кваліфікації. За вказаний період кафедру медичної хімії очолювали проф. М. А. Ковтуняк (1979 – 1985 рр.) та проф. І. Ф. Мещишен (1985–2011 рр.). Із-за наявності чисельного архівного матеріалу цей період опишемо поетапно з врахуванням періодів діяльності очільників кафедри. Історичні довідки щодо кадрового складу

Perepelytsia O., Bratenko M., Stadniichuk R., Tashchuk K. “Denysenko Valentyna Pavlivna: Shliakh naukovtsia (do 50-richchia vyznannia etoni-
iu)” [Denisenko Valentina Pavlovna: The path of the scientist (to the 50th anniversary of the recognition of the ethony)]. *Aktualni pytannia suspil-
nykh nauk ta istorii medytsyny. Spilnyi ukrainsko-rumunskiyi naukovyi zhurnal* [Current issues of social sciences and history of medicine. Joint
Ukrainian-Romanian scientific journal], 2017, N. 4, P. 53–57 [in Ukrainian]; Stadniichuk R., Bratenko M., Perepelytsia O. “Fundamentalizatsiia
naukovogo napriamku – tsilesipriamovanogo orhanichnogo syntezu na kafedri zagalnoi khimii (period 1953–1976 rr.)” [Fundamentalization of the
scientific direction - purposeful organic synthesis at the Department of General Chemistry (period 1953–1976)], *Aktualni pytannia suspilnykh
nauk ta istorii medytsyny. Spilnyi ukrainsko-rumunskiyi naukovyi zhurnal* [Current issues of social sciences and history of medicine. Joint Ukraini-
an-Romanian scientific journal], 2018, N. 2, P. 33–36 [in Ukrainian]; Stadniichuk R., Bratenko M., Perepelytsia O. “Stanovlennia naukovo-
napriamku doslidzhen kafedry medychnoi ta farmatsevtichnoi khimii (do 105-richchia z dnia narodzhennia A.V. Dombrovskoho)” [Formation
of the scientific direction of research of the Department of Medical and Pharmaceutical Chemistry (to the 105th anniversary of the birth of A.V.
Dombrovsky)], *Aktualni pytannia suspilnykh nauk ta istorii medytsyny. Spilnyi ukrainsko-rumunskiyi naukovyi zhurnal* [Current issues of social
sciences and history of medicine. Joint Ukrainian-Romanian scientific journal], 2017, N. 2, P. 25–28 [in Ukrainian].

дозволять читачам зрозуміти шлях розвитку кафедри, доторкнутися до персоналізованої історії співробітників з розумінням індивідуального внеску кожного.

Метою наукової розвідки є висвітлення бібліографічних даних фахівців хімічної кваліфікації кафедри медичної хімії, які плідно працювали більш як чверть століття в науковому та навчально-методичному напрямках.

Актуальність дослідження зумовлена необхідністю ліквідувати прогалину в історичному шляху окремих науково-педагогічних кадрів, які працювали в період завідування кафедрою медичної хімії проф. Ковтуняком М. А.

У науковому доробку методика роботи пов'язана з аналізом історіографічних видань, архівних матеріалів та інтерв'юванням працівників кафедри описуваного періоду роботи.

Виклад основного матеріалу. У 1979 р. кафедра загальної хімії була об'єднана з кафедрою біологічної хімії під назвою "Кафедра медичної хімії". Очолив кафедру професор Микола Артемович Ковтуняк¹. У штаті кафедри 14 працівників: 10 представників науково-педагогічного складу, з них дисципліни хімічного спрямування читали доцент К. Г. Ташук, асистенти: Р. Ф. Стаднійчук, С. Д. Федоряк, Л. С. Костюк, П. В. Присяжнюк, М. В. Халатурник (з 1981 р), викладач Д.З.Попівчук та 4 лаборанти – Л. С. Марчук, С. С. Бабич, Т. В. Канюченко, С. І. Сереброва (фото).

З початку 70-х років у медичному інституті зростає чисельність студентів, зокрема із Чернівецької області². Запитом вишу була якісна підготовка спеціалістів медичного напрямку з пріоритетом на практичне навчання. Змінювалися педагогічні підходи: з лекційних курсів вилучався матеріал описового характеру, доступно висвітлений в підручниках, запроваджувалися елементи програмованого контролю. Орієнтація на практичне навчання сприяла покращанню матеріальної бази кафедри - на практичних заняттях почали застосовувати фотоколориметри, набули широкого використання технічні засоби навчання, зокрема діапроектори. Наочне забезпечення практичних занять було достатнім для їх проведення у повних групах³. У студентських колективах панувала атмосфера навчання. Приділялась значна увага роботі студентського наукового гуртка (фото 2). Наукові роботи гуртківців відзначалися преміями та грамотами. Науковці працювали у двох напрямках. Пріоритетною науковою тематикою кафедри було вивчення регуляції синтезу й секреції гормонів та обміну мікроелементів. Сфера наукових напрацювань фахівців хімічної кваліфікації не змінилася, зберігалася спадкоємність з тематикою колишньої кафедри загальної хімії щодо синтезу та вивчення властивостей біологічно активних сполук – похідних четвертинних амонійних солей. Злагоджена робота колективу, наявність матеріально-технічного забезпечення, а також мотивованих до навчання студентів сприяли відзначенню кафедри

переможницею змагання серед інших кафедр⁵.

Отже, описаний період характеризується удосконаленням методик педагогічної роботи сформованими науковцями, що відповідало запити суспільства щодо підготовки медичних фахівців. Зупинимося на коротких історичних нарисах в персоналіях.

Ташук Корній Григорович народився 27 грудня 1936 року в с. Стрілецький Кут Кіцманського району Чернівецької області в сім'ї селянина. Після закінчення у 1954 р. Стрілецько-кутської середньої школи вступив на хімічний факультет Чернівецького державного університету (ЧДУ), навчання в якому завершив у 1959 р. за спеціальністю «органічна хімія». Після завершення університету працював лаборантом кафедри органічної хімії, молодшим науковим співробітником, згодом старшим науковим співробітником лабораторії мономерів ЧДУ. З 1961 по 1965 рр. навчався в заочній аспірантурі при кафедрі органічної хімії ЧДУ (керівник – проф. А.В.Домбровський)⁶. 7 жовтня 1966 року захистив кандидатську дисертацію на тему "Хлорарилування і арилуювання стиролів та деякі перетворення продуктів реакції". Восени 1966 року зарахований на посаду асистента кафедри загальної хімії ЧДМУ, у 1968 р. призначений на посаду старшого викладача, а в 1974 р. – на посаду доцента цієї ж кафедри⁷. Читав лекції з біоорганічної хімії, вів практичні заняття з біонеорганічної та біоорганічної хімії, згодом – із загальної та біофізичної хімії. У 1976 р. одержав звання доцента. Виконував обов'язки декана 2 курсу, був членом предметної методичної комісії з фізико-хімічних дисциплін університету (згодом – комісії з медико-біологічних дисциплін фізико-хімічного та фізіологічного профілю), а також членом спеціалізованої вченої ради по захисту кандидатських дисертацій⁸. Читав лекції для населення міста та області. Опублікував 28 наукових робіт. У 2011 р. після реорганізації кафедри медичної хімії і виокремлення двох окремих структурних підрозділів працював на посаді доцента кафедри біоорганічної та біологічної хімії й клінічної біохімії. У стінах навчального закладу Корній Григорович пропрацював 52 роки. Нагороджений почесним знаком "Відмінник народної освіти України", медаллю "Ветеран праці". Користувався в студентів повагою за вміння логічно та доступно пояснювати навчальний матеріал, володів педагогічним тактом та педагогічною майстерністю, які ставили собі за приклад колеги та студенти. 15 листопада 2018 року раптово пішов з життя.

Федоряк Сергій Дмитрович народився 17 серпня 1941 року в селі Борівці Кіцманського району Чернівецької області в сім'ї селян. З 1948 по 1958 рр. навчався в Борівській середній школі. У 1959 р. вступив на хімічний факультет ЧДУ, який закінчив в 1964 р. за спеціальністю "Неорганічна хімія". По закінченню університету був направлений на роботу у Великокучурівську середню школу Глибоцького району вчителем хімії. Впродовж

² Доктор медичних наук, професор, завідувач кафедри біологічної хімії 1966-1979 рр.

³ Boychuk T., Moysay A. "The most important events in the history of Chernivtsi state medical institute for 1954 – 1974", *Aktualni pytan- nia suspilnykh nauk ta istorii medytsyny. Spilnyi ukraïnsko-rumunskyi naukovyi zhurnal* [Current issues of social sciences and history of medicine. Joint Ukrainian-Romanian scientific journal], 2020, N 2 (26), P. 7-8 [in English].

⁴ "Zasnovnyky kafedr – koryfeyi nauky BDMU", *Bibliohrafichnyi pokazhchyk* [Founders of departments – luminaries of science of BSMU. Bibliographic index], ed. by L. Yen'kova, N. Zhuk, S. Zaderey, V. Tretiyak, V. Tsymbal, Chernivtsi, 2015, 311 p. [in Ukrainian].

⁵ Arhiv BDMU [The BSMU Archive], F. R-59. Opys 19, sprava №. 71, Kovtuniak Mykola Artemiiovych, ark. 57 [In Ukrainian].

⁶ Arhiv BDMU [The BSMU Archive], F. R-163, spr. №. 5, Tashchuk Kornelii Hryhorovych, ark. 5-6 [in Ukrainian].

⁷ Ibidem, ark. 36.

⁸ Ibidem.

1964–1965 р. р. служив в лавах Радянської Армії. Після демобілізації був зарахований на посаду старшого лаборанта кафедри біологічної хімії ЧДМІ. З 1967 р. працював на посаді асистента кафедри, викладав біологічну хімію. У 1972 р. переведений на посаду асистента кафедри загальної хімії. Викладав органічну, фізичну та колоїдну хімії, загальну хімію з елементами кількісного аналізу, хімію біогенних елементів з основами якісного аналізу. Вів студентський гурток, брав участь в підготовці експериментальних турів олімпіад “Юний хімік”. Синтезував 14 сполук з потенційно високою біологічною активністю⁹. Був головою інститутської первинної організації товариства охорони пам’яток історії і культури, а також громадським деканом 1-2 курсів лікувального та педіатричного факультетів. Пропрацював у навчальному закладі 44 роки. Нагороджений медаллю «Ветеран праці».

Широкий кругозір високоерудованого фахівця, ґрунтовні теоретичні та практичні знання, добросовісне, ретельне та господарське відношення до устаткування кафедри сприяло залученню Сергія Дмитровича до виконання обов’язків матеріально-відповідальної особи кафедри впродовж трьох десятиліть та відповідального матеріально-відповідальної особи інститутського складу дорожніх металів та сильнодіючих отруйних речовин¹⁰. Постійно намагався покращити матеріальне забезпечення практичних занять. Стриманість, чуливість, увага до колег по роботі та студентів слугувало формуванню авторитету серед колег кафедри, інституту та студентства. Його називали в університеті “людиною слова”. 17 грудня 2009 року пішов з життя після важкої хвороби.

Стаднійчук Раїса Федорівна народилася 7 грудня 1938 року в с. Нехворощ Корсунь-Шевченківського району Черкаської області в сім’ї службовців. У 1946 р. зарахована до Нехворощанської початкової школи, з 1947 по 1950 рр. навчалась в м. Александрія Кіровоградської області, а з 1950 по 1956 р. – середній школі смт Підволочиськ Тернопільської області. У 1957 р. закінчила з медаллю середню школу м. Заліщики Тернопільської області й вступила на хімічний факультет ЧДУ, який закінчила з відзнакою в 1962 р. З 1962 по 1966 рр. працювала інженером Севмаш підприємства Міністерства кораблебудування (м. Северодвінськ Архангельської області)¹¹. Впродовж лютого-липня 1967 р. працювала на погодинній основі асистентом кафедри загальної хімії ЧДМІ, викладала загальну, аналітичну та органічну хімію студентам-першокурсникам. Впродовж 1968-1971 рр. навчалася в аспірантурі при кафедрі органічної хімії ЧДУ. У 1970 р. зарахована на посаду лаборанта, а згодом старшого лаборанта кафедри загальної хімії ЧДМІ. У 1973 р. переведена на посаду викладача підготовчого відділення ЧДМІ, а в 1975 р. – зарахована на посаду асистента кафедри загальної хімії¹². У травні 1978 р. захистила дисертацію “Синтез і дослідження хінокарбоціанінових барвників з замісниками в поліметиніновому хромофорі”. У червні 1978 року присуджено ступінь кандидата хімічних наук¹³. Вела науковий пошук щодо синтезу та вивчення властивостей нових гетероциклічних сполук хінолінового

ряду, що містить четвертинний атом Нітрогену. Раїсою Федорівною синтезовано понад 25 нових сполук, для яких встановлена біологічна дія (стимулятори росту рослин та антимікробна активність). Автор понад 20 наукових робіт. Має авторське свідоцтво щодо синтезу 1,2-біс(диметиламіно)етану, виробництво якого було впроваджено на Київському фармацевтичному заводі імені Ломоносова¹⁴. Читала лекції природничо-наукового напрямку для населення міста й області, а також лекції для вчителів шкіл на курсах підвищення кваліфікації в Обласному інституті вдосконалення вчителів. Керувала науково-дослідною роботою студентів-гуртківців.

Працелюбний, ініціативний, добросовісний педагог. За півстолітню роботу на кафедрі Раїсою Федорівною проведена велика методична робота щодо підготовки навчальних матеріалів з біонеорганічної, біофізичної, біоорганічної, аналітичної хімії для студентів медичного напрямку, згодом фармацевтичної хімії для студентів фармацевтичного напрямку, а також загальної, неорганічної та органічної хімії для слухачів підготовчого відділення. Нагороджена медалями “Винахідник СРСР”, “Ветеран праці”.

Костюк Людмила Степанівна народилася 4 січня 1945 року у селі Юринці Городоцького району Хмельницької області. Середню школу у 1961 р. завершила з медаллю і цього ж року вступила до хімічного факультету ЧДУ. По завершенню в 1966 р. отримала диплом хіміка, викладача хімії та рекомендацію в аспірантуру при кафедрі фізичної та колоїдної хімії, яку очолював проф. А. В. Памфілов. По завершенні аспірантури Людмила Степанівна захищає кандидатську дисертацію на тему “Дослідження каталітичних і електричних властивостей сур’янистого кадмію”. У 1975 р. зарахована на посаду асистента кафедри загальної хімії ЧДМІ, де пропрацювала 40 років до 2015 року. Вела курси неорганічної, аналітичної, фізичної та колоїдної, органічної та біологічної хімії. Вела також заняття на підготовчому відділенні інституту¹⁵. Впродовж 20 років була секретарем кафедри. Наукова діяльність була присвячена вивченню хімічного складу мінеральних вод Північної Буковини. Опубліковано 38 наукових робіт, з них 5 навчальних та навчально-методичних посібники. Нагороджена медаллю “Ветеран праці”. Людмилу Степанівну вирізняє організованість, цілеспрямованість, працелюбство, чесність, порядність та надглибокі знання про квіти. Натепер Людмила Степанівна займається улюбленою справою – квітами та огородиною.

Присяжнюк Петро Васильович народився 24 червня 1945 року у м. Тлумач Станіславської (нині Івано-Франківської) області. З 1952 по 1963 рр. навчався у Тлумачській середній школі, після успішного закінчення якої вступив до хімічного факультету Чернівецького державного університету (нині Чернівецький національний університет ім. Юрія Федьковича). З 1964 по 1967 рр. проходив дійсну військову службу в Красноярському краї, по завершенню якої продовжив навчання на хімічному факультеті. У 1971 р. закінчив з відзнакою навчання в університеті й цього ж року вступив до аспірантури при кафедрі органічної хімії ЧДУ (науковий керівник доктор

⁹ Архів BDMU [The BSMU Archive], F. R-398, Op. 14, spr. 43, Fedoriak Serhii Dmytrovych, ark. 17 [in Ukrainian].

¹⁰ Ibidem, ark. 79.

¹¹ Архів BDMU [The BSMU Archive], F. R-241, spr. N 238. Stadniichuk Raisa Fedorivna, ark. 42–43 [in Ukrainian].

¹² Ibidem, ark. 13–15.

¹³ Ibidem, ark. 24.

¹⁴ Архів BDMU [The BSMU Archive], F. R-398, Op. 37, spr. 34, Denysenko Valentyna Pavlivna, ark. 51–52 [in Ukrainian].

¹⁵ З архіву кафедри.

хімічних наук, професор Пилогін Г. Т.). У 1975 р. захистив дисертацію “Синтез и исследование продуктов конденсации трикарбонильных соединений с производными α - и γ -метилхинолина” на здобуття наукового ступеня кандидата хімічних наук. З 1974 р. і по нині працює в Буковинському державному медичному університеті. У 1980 р. отримав вчене звання доцента кафедри медичної хімії. З 1993 році призначений заступником декана лікувального факультету, а з 2004 до 2018 р – деканом фармацевтичного факультету¹⁶, започаткувавши разом з проф. М. Ю. Коломойцем¹⁷ та доц. І. В. Герушем¹⁸ у вищі підготовку фахівців фармацевтичної галузі краю. Читав лекції з аналітичної, фізичної та колоїдної, біоорганічної та біологічної хімії. Петром Васильовичем опубліковано 104 наукових роботи, з них 12 статей, індексованих у наукометричній базі Scopus, 6 патентів на корисну модель, 21 навчальний та навчально-методичний посібник. Брав участь у проведенні обласних олімпіад з хімії, організував експериментальний тур Всеукраїнської олімпіади “Юний хімік” (1982 р.). Нагороджений медалями “Ветеран праці”, “20 років перемоги у Великій Вітчизняній війні” та почесним знаком “Відмінник народної освіти України”. Петра Васильовича вирізняє педантичність та організованість у справах, велика відповідальність за виконану роботу, висока майстерність у читанні лекцій та скрупульозність щодо викладання хімічного практикуму. Нині – доцент закладу вищої освіти кафедри медичної та фармацевтичної хімії БДМУ.

Халатурник Манолій Васильович народився 2 лютого 1945 року в с. Брідок Заставнівського району в сім’ї селян. У 1961 р. закінчив Вікнянську середню школу і вступив на хімічний факультет ЧДУ. З 1964 по 1967 рр. служив в лавах Радянської Армії. Після завершення навчання в 1969 р. був направлений на роботу в Старожадівську восьмирічну школу Сторожинецького району. Цього ж року зарахований в аспірантуру при кафедрі органічної хімії ЧДУ, яку закінчив в грудні 1972 р., захистивши кандидатську дисертацію “Оксофосфонієві та амонієві солі на основі α -дикетонів та їх мікробіологічна активність”. 2 березня 1973 року присуджено вчений ступінь кандидата хімічних наук¹⁹. З 1972 по 1974 рр. працював старшим інженером лабораторії ненасичених сполук. З 1974 р. працював старшим викладачем кафедри хімічної технології у Хмельницькому технологічному інституті побутового обслуговування, де викладав курси “Загальна хімічна технологія” й “Водопідготовка та очистка стічних вод промислових підприємств”. У 1981 р. зарахований на посаду асистента кафедри медичної хімії ЧДМУ²⁰. Читав курс загальної, неорганічної та органічної хімії на підготовчому відділенні. З 1995 р. зарахований на посаду доцента кафедри медичної хімії. Читав лекції населенню міста та області. Брав участь у проведенні експериментальних турів олімпіад “Юний хімік”. За 25-літню діяльність на кафедрі Манолієм Васильовичем одержано 70 нових сполук, опубліковано понад 90 наукових робіт²¹. Притаманними рисами Манолія Васильовича були людяність, порядність, справедливність. Його заняття вирізнялися чіткою організацією, високим

рівнем педагогічної майстерності, позитивним настроєм, за що й користувався авторитетом серед викладачів та студентів. У липні 2007 року пішов з життя.

Отже, сукупність особистісних якостей, постійна робота над собою щодо фахового та духовного зростання, громадська діяльність формували унікальний історичний шлях кожної постаті.

Висновки. 1. Період, окреслений хронологічними рамками 1979-1985 років, характеризується удосконаленням навчально-методичної роботи, ширшим використанням апаратного устаткування та технічних засобів навчання на заняттях й, як наслідок, суттєвим покращанням якості навчання зростаючої чисельності студентів зазначеного періоду. 2. Унікальність історичного шляху доцента Ташука К. Г., асистентів Стаднійчук Р. Ф., Федоряка С. Д., Присяжнюка П. В., Костюк Л. С., Халатурника М. В. є наслідком багаторічної кропіткої наполегливої праці кожного в колі людей, об’єднаних спільними ідеями та інтересами.

Перспектива подальших розвідок. У подальших дослідженнях автори планують висвітлити період в історії кафедри медичної хімії 1985-2011 рр., який у науковій літературі описаний неповно.

ПЕРЕПЕЛИЦЯ ОЛЕСЯ – кандидат біологічних наук, доцент кафедри медичної та фармацевтичної хімії закладу вищої освіти України “Буковинський державний медичний університет”. Наукові інтереси: методика викладання хімічних дисциплін, біоіндикація рослин. Має більше 120 наукових та навчально-методичних праць.

Perepelitsya Olesya – PhD of Associate Professor of Medical and Pharmaceutical Chemistry of Bukovinian State Medical University, Chernivtsi (Ukraine). Scientific interests: plants ecology, methodics of teaching the chemical subjects. Author of more than 120 scientific and scientific-methodological works.

БРАТЕНКО МИХАЙЛО – доктор хімічних наук, професор, завідувач кафедри медичної та фармацевтичної хімії Вищого державного навчального закладу України «Буковинський державний медичний університет». Наукові інтереси: функціоналізовані піразолі – синтез та властивості. Автор більше 170 наукових та навчально-методичних праць. Серед них публікації в 6 країнах за межами України.

Bratenko Mykhaylo – Doctor of Chemical Sciences (Dr. of Sci.), Professor of Medical and Pharmaceutical Chemistry of Bukovinian State Medical University, Chernivtsi (Ukraine). Scientific interests: functionalized pyrazoles – synthesis and properties. Author of more than 170 scientific and scientific-methodological works including 6 papers published abroad.

ДИЙЧУК ІРИНА – асистент кафедри медичної та фармацевтичної хімії Буковинського державного медичного університету. Наукові інтереси: синтез та властивості карбофункціоналізованих піролів. Автор понад 10 наукових та навчально-методичних праць.

Iryna Diychuk is an assistant at the Department of Medical and Pharmaceutical Chemistry of Bukovyna State Medical University. Scientific interests: synthesis and properties of carbonyl-functionalized pyrroles. Author of more than 10 scientific and educational and methodical works.

Received: 10.11.2022

Advance Access Published: December, 2022

© O. Perepelitsa, M. Bratenko, I. Diychuk, 2022

¹⁶ Зі слів автора біографії.

¹⁷ Перший проректор БДМУ 2000-2009 рр., завідувач кафедри госпітальної терапії 1992–2009 рр., доктор медичних наук, професор.

¹⁸ Проректор з науково-педагогічної роботи БДМУ, завідувач кафедри біоорганічної і біологічної хімії та клінічної біохімії з 2011 року, кандидат медичних наук, доцент. З 2001 р. по 2011 р. - начальник навчального відділу БДМУ.

¹⁹ Arhiv BDMU [The BSMU Archive], F.R-11, Op. 10, Spr. 21, Khalaturnyk Manolii Vasylovych, Ark. 7 [in Ukrainian].

²⁰ Ibidem, ark. 24.

²¹ Ibidem, ark. 56–74.

Фото. Колектив кафедри медичної хімії (1980 рр). Верхній ряд (зліва направо): доц. Мешишен І.Ф., доц. Ташук К.Г., ас. Присяжнюк П.В., лаборант (прізвище не збереглося), викл. Попівчук Д.З., проф. Ковтуняк М.А., ас. Костюк Л.С., ас. Бордяковська Л.Г., ас. Шаплавський М.В., ас. Федоряк С.Д. Нижній ряд: лаборанти Марчук Л.С., Бабич С.С., Канюченко Т.В., Сереброва С.І.